**de Rechtspraak**

Raad voor de
rechtspraak

De Minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Afdeling Strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

T (088) 36 10000
F (088) 36 10022
www.rechtspraak.nl

| | |
|---|---|
| datum | 5 februari 2015 |
| contactpersoon | |
| e-mail | |
| telefoonnummer | |
| ons kenmerk | UIT 8722 STRA / DK |
| uw kenmerk | - |
| cc | - |
| bijlage | |
| onderwerp | Advies wetsvoorstel KEI derde tranche |

Geachte heer Opstelten,

Bij brief van 27 november 2014, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen over het voorstel tot aanpassing van wetgeving in verband met de invoering van de Wet tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en de Algemene wet bestuursrecht in verband met vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht en van de Wet tot wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met vereenvoudiging en digitalisering van het procesrecht in hoger beroep en cassatie (Invoeringswet vereenvoudiging en digitalisering procesrecht, 'het wetsvoorstel').

Het wetsvoorstel hangt samen met de eerdere wetsvoorstellen vereenvoudiging en digitalisering procesrecht voor de eerste aanleg en voor hoger beroep en cassatie ('KEI eerste en tweede tranche'). Het wetsvoorstel voorziet, aldus de toelichting, in de noodzakelijke, met name terminologische aanpassingen, voor zover betrekking hebbend op wetten in formele zin. Daarnaast wordt een aantal wijzigingen in de Wet griffierechten in burgerlijke zaken (Wgbz) voorgesteld, die gevolgen hebben voor de praktijk van de heffing van griffierechten in civiele zaken.

## 1. Algemeen

Het wetsvoorstel is voor een groot deel van technische aard. De Raad neemt de terminologische aanpassingen van de in het wetsvoorstel genoemde wetten in formele zin voor kennisgeving aan.

De Raad constateert dat in het wetsvoorstel niet de gelegenheid te baat is genomen om tot een verdere vereenvoudiging en uniformering van verzoekschriftprocedures te komen.
Het specifieke familieprocesrecht sluit niet naadloos op het nieuwe KEI procesrecht; op onderdelen is een eigen vormgeving nodig. Deze afwijkingen van de basisprocedure dienen deels vorm te krijgen door aanpassing van de diverse procesreglementen, deels door aanpassing van wetgeving. De Raad spreekt hierbij zijn bereidheid uit om in de komende periode advies uit te brengen over dit onderwerp,

op basis waarvan de afweging kan worden gemaakt om tot 'vervolgwetgeving' te komen. In paragraaf 2 en in de Bijlage wordt nader op het familieprocesrecht ingegaan.
Met betrekking tot het griffierechtenstelsel in civiele zaken bevat het wetsvoorstel enkele materiële wijzigingen. In paragraaf 3 en in de Bijlage wordt hier nader op ingegaan.

## 2. Verzoekprocedures

Appeltermijn in 'sociale zaken'

De wettelijke appeltermijn van drie maanden wordt als te lang ervaren in zaken van uithuisplaatsing, ondertoezichtstelling, omgang/gezag of andere (niet-financiële) geschillen rond kinderen; ook wel 'sociale zaken' genoemd. Hoe meer vertraging in dit soort procedures optreedt, hoe schadelijker dat in het algemeen voor het kind is. Tegen deze achtergrond adviseert de Raad in het wetsvoorstel een verkorte appeltermijn van zes weken op te nemen voor de volgende categorieën zaken: ondertoezichtstelling, uithuisplaatsing en zaken ex artikel 1:253a BW.

Mondelinge spoedverzoeken

In de huidige praktijk van het jeugdbeschermingsrecht is het gebruikelijk is dat spoedverzoeken buiten kantooruren om, mondeling telefonisch worden afgedaan. Gelet op de definitie van de term 'schriftelijk' (zie de toelichting, punt 2.2) kan de nieuwe basisprocedure een halt toe roepen aan de huidige praktijk. Gerechten en de Raad voor de Kinderbescherming hechten eraan dat deze praktijk na invoering van de KEI wetgeving in stand kan blijven. De Raad onderschrijft de noodzaak hiervan. Daar waar nodig kan deze praktijk in het toepasselijke procesreglement geregeld blijven.

## 3. Griffierecht

Terugbetalingsregeling

Artikel 11 lid 2 bepaalt dat de griffier twee derde van het *reeds betaalde* griffierecht terug stort aan eiser ingeval van afstand van instantie. Technisch is het mogelijk om de gedeeltelijke terugbetaling van het griffierecht vorm te geven. De Raad wijst er echter op dat het reeds betaalde en het daadwerkelijk geheven cq. verschuldigde griffierecht niet hetzelfde hoeven te zijn[1]. De Raad adviseert het verschuldigde/geheven griffierecht als basis te hanteren voor terugbetaling. Anders is creditering van 2/3 deel ook niet zo maar mogelijk. Dit zou leiden tot aanpassing van artikel 11 ('Indien ... de eiser

---

[1] Er is sprake van een grijs gebied tussen alles betaald hebben en niets betaald hebben. In de praktijk komen deelbetalingen voor, betalingsregelingen, verrekening met de rekening-courant ed.

schriftelijk afstand doet van instantie… blijft 1/3 deel van het (totaal) geheven griffierecht in die zaak verschuldigd. Het inmiddels daarvan te veel betaalde wordt door de griffier terug betaald aan eiser.')

De terugbetalingsregeling wordt alleen van toepassing in vorderingszaken (art. 30a derde lid, onder c, Rv). Aangesloten wordt bij de rechtsfiguur 'afstand van instantie'. Uit de toelichting blijkt dat de voorgestelde terugbetalingsregeling niet zal gelden in verzoekprocedures. De argumentatie om de regeling te beperken tot vorderingszaken overtuigt de Raad niet. Ook in verzoekzaken geldt in het algemeen dat een minnelijke regeling in veel gevallen te verkiezen valt boven een uitspraak (bijvoorbeeld alimentatiezaken). De Raad adviseert daarom de terugbetalingsregeling ook van toepassing te verklaren op de verzoekprocedure. Gedacht kan worden aan een regeling waarbij sprake is van afstand van instantie wanneer van het verzoek afstand wordt gedaan voordat een verweerschrift wordt ingediend.

**4. Werklast**

De financiële gevolgen van de KEI-wetsvoorstellen zijn in opdracht van de Raad door de Boston Consulting Group in kaart gebracht. Op basis hiervan heeft de Raad bij brief van 28 januari jl., kenmerk UIT8072STRA/DK, een aanvullend advies uitgebracht. De werklastgevolgen die uit het onderhavige wetsvoorstel voortvloeien zijn meegenomen in de inschattingen die in het aanvullend advies worden gepresenteerd.

**5. Tot slot**

Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad.

Hoogachtend,

Mr. F.C. Bakker,
Voorzitter Raad voor de rechtspraak

v.d.

mr. C.H.W.M. Sterk
Vice-voorzitter

# BIJLAGE

- Uit het wetsvoorstel blijkt niet duidelijk op welk moment de heffing voor een kort geding zaak zal moeten plaatsvinden: is dat op het moment van indienen van de aanvraag voor een datum waarbij een concept van de procesinleiding moet worden overlegd of het uploaden van de definitieve procesinleiding (in deze laatste is al een zittingsdatum bepaald)? De Raad adviseert dit gelijk te trekken met de gewone vorderingsprocedure, dus heffen op het moment van indienen van de concept-procesinleiding.

- Artikel 3 nieuw brengt mee dat alleen als verweerder verschijnt hij griffierecht is verschuldigd. Met betrekking tot het moment van verschijnen lijkt een inconsistentie te bestaan in artikel 114 Rv: lid 1sub a Rv bepaalt dat als verweerder wel een verweerschrift indient maar niet betaalt hij niet is verschenen, terwijl als volgens artikel 114 1b en c Rv verweerder of de advocaat zich meldt hij is verschenen. Deze verschijning is niet afhankelijk gesteld van betaling.
De Raad wijst bovendien op een verschil met de verzoekschriftprocedure waar nog een verweerschrift op de zitting mag worden ingediend en dan pas griffierecht wordt geheven.

- Artikel 11 lid 2 geeft aan dat afstand van instantie onder het nieuwe recht alleen mogelijk is vóórdat verweerder in de procedure is verschenen of uiterlijk in de procedure had kunnen verschijnen. Art.114 Rv nieuw vult de verschijning van verweerder in en dat kunnen meerdere momenten zijn. Dat is een aanzienlijke wijziging ten aanzien van de huidige praktijk waar het moment van verschijnen een eenduidig, vast moment is. Het wordt daardoor minder gemakkelijk afstand van instantie te doen (door het enkele stellen door de advocaat van verweerder wordt verweerder geacht verschenen te zijn, en wordt hij griffierecht verschuldigd.) Een optie kan zijn voor het doen van afstand van instantie, en het dientengevolge terugbetalen door het gerecht van een gedeelte van het reeds betaalde griffierecht, het moment van verschijnen van verweerder in de Wgbz preciezer aan te duiden en niet te koppelen aan de vele manieren van verschijning van verweerder in artikel 114 Rv.

- De gevolgen van het niet tijdig betalen van het griffierecht voor de vorderingsprocedure en de verzoekschriftprocedure zijn verschillend. Dit leidt tot problemen bij een gecombineerd verzoek.

- Niet duidelijk is hoe het deurwaardersrenvooi (ex artikel 438 Rv) digitaal in zijn werk zal gaan. In een dergelijke procedure worden partijen meestal opgeroepen bij exploot door de deurwaarder maar wordt er geen dagvaarding uitgebracht. Er wordt wel griffierecht geheven

- De KEI-wetgeving maakt onderscheid in ingangsdata voor de verschillende soorten dagvaardingszaken (straks vorderingszaken) in civiel, kanton en hoger beroep. De Wgbz bestrijkt deze dagvaardingszaken in het algemeen, maakt geen onderscheid. De Raad adviseert aandacht te besteden aan het overgangsrecht in deze.

- De term 'schriftelijk' wordt, aldus de toelichting, gehanteerd voor de verschillende wijzen van vastlegging van een bericht en omvat niet alleen handgeschreven, gedrukte, getypte of geprinte berichten, maar ook digitale berichten. De Raad adviseert de definitie van de term 'schriftelijk' in de KEI wetgeving op te nemen. De uitleg die in de toelichting wordt gegeven ligt niet aanstonds voor de hand ligt en kan tot verwarring leiden. *(check of dit niet al gebeurd is in wv KEI-1)*

- Terzake het eenzijdige verzoekschrift tot echtscheiding is in het wetsvoorstel de voorwaarde van formele betekening opgenomen om een uitspraak te krijgen als de echtgenoot na een informele bezorging niet verschijnt. In de verweertermijn is sprake van een ongelijkheid: bij de informele bezorging van de procesinleiding bedraagt deze zes weken, bij een formele betekening na een informele bezorging bedraagt de verweertermijn vier weken. Het is niet ondenkbaar dat de verwerende partij pas middels de formele betekening voor het eerst kennis neemt van de procesinleiding. De Raad adviseert om de verweertermijn genoemd in art. 816 lid 4 Rv. te bepalen op zes in plaats van vier weken.

<u>Terminologie</u>

- In art. 11 lid 1 nieuw staat 'het geding'; dit zou moeten worden aangepast in 'de vordering en/of het verzoek'.

- De terminologie van het huidige artikel 249 Rv – 'afstand van instantie' - klopt niet met artikel 11 lid 2 nieuw. Art. 249 Rv zou daarop aangepast moeten worden.

- Bij wet van 12 maart 2014 is BW Boek I, Titel 14, Afd. 4 opnieuw vastgesteld. De thans van toepassing zijnde afdeling bevat in artikel 1:265k termen die in het kader van de KEI wetgeving dienen te worden aangepast.

- Per 1 januari 2015 is de nieuwe Jeugdwet in werking getreden. Deze wet bevat termen die in het kader van de KEI wetgeving dienen te worden aangepast.

- De voorgestelde wijziging Artikel II, Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek onder A spreekt over 'belanghebbende partijen'. In het licht van de door de wetgever voorgestane uniforme terminologie is niet helemaal zuiver; beter is het woord 'partij' te schrappen.

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

PostNL
Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

Gezien scankamer V&J

09 FEB. 2015

FMHaaglanden

09 FEB. 2015

Ontvangen

Postbus 90613, 2509 LP Den Haag